

L'episodio del Ciclope (1)

ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ' ἐγγύς ἐόντα,
ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἶδομεν ἄγχι θαλάσσης,
ὑψηλόν, δάφνησι κατηρεφές. ἔνθα δὲ πολλὰ
μῆλ', οἷές τε καὶ αἶγες, ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλή

185

ὑψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισι
μακρῆσιν τε πίτυσιν ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥα τὰ μῆλα
οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἦδη.

καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον, οὐδὲ ἐώκει
ἀνδρὶ γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὀρέων, ὃ τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.

190

"δὴ τότε τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἐταίρους
αὐτοῦ παρ νηὶ τε μένειν καὶ νῆα ἔρυσθαι,

195

αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἐτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
βῆν· ἀτὰρ αἶγεον ἄσκον ἔχον μέλανος οἴνοιο
ἠδέος, ὃν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός,
ἱρεὺς Ἀπόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει,
οὔνεκά μιν σὺν παιδὶ περισχόμεθ' ἠδὲ γυναικὶ

200

ἀζόμενοι· ᾧκει γὰρ ἐν ἄλσει δενδρήεντι
Φοίβου Ἀπόλλωνος. ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα·
χρυσοῦ μὲν μοι ἔδωκ' ἐνεργέος ἑπτὰ τάλαντα,
δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον, αὐτὰρ ἔπειτα
οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας

205

ἠδὺν ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
ἠείδη δμῶων οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
ἀλλ' αὐτὸς ἄλοχός τε φίλη ταμίη τε μί' οἴῃ.
τὸν δ' ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρόν,
ἐν δέπας ἐμπλήσας ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα

210

χεῦ', ὁδμῆ δ' ἠδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει
θεσπεσίῃ· τὸτ' ἂν οὐ τοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἄσκον μέγαν, ἐν δὲ καὶ ἦα

κωρύκω· αὐτίκα γάρ μοι οἴσατο θυμὸς ἀγῆνωρ
ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι μεγάλην ἐπιειμένον ἄλκην,

215

ἄγριον, οὔτε δίκας εὐ εἰδότα οὔτε θέμιστας.

"καρπαλίμως δ' εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ', οὐδέ μιν ἔνδον
εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμειε νομὸν κάτα πίονα μῆλα.
ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηέυμεσθα ἕκαστα.
ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ

220

ἄρνων ἢ δ' ἐρίφων· διακεκριμένοι δὲ ἕκασται
ἔρχατο, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
χωρὶς δ' αὖθ' ἔρσαι. ναῖον δ' ὄρῳ ἄγγεα πάντα,
γαυλοὶ τε σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.
ἐνθ' ἐμὲ μὲν πρῶτισθ' ἔταροι λίσσοντ' ἐπέεσσιν

225

τυρῶν αἰνυμένους ἰέναι πάλιν, αὐτὰρ ἔπειτα
καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
σηκῶν ἐξελάσαντας ἐπιπλεῖν ἄλμυρὸν ὕδωρ·
ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦ τ' ἄν πολὺ κέρδιον ἦεν,
ᾧφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη.

230

οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἐτάροισι φανεῖς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.

"ἔνθα δὲ πῦρ κήαντες ἐθύσαμεν ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν, μένομέν τέ μιν ἔνδον
ἤμενοι, ἦος ἐπῆλθε νέμων. φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
ὑλῆς ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη,

235

ἔντοσθεν δ' ἄντροιο βαλῶν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν·
ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
αὐτὰρ ὁ γ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
πάντα μάλ' ὅσο' ἤμελγε, τὰ δ' ἄρσενά λείπε θύρηφιν,
ἄρνειοὺς τε τράγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.

240

αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψὸς' αἰείρας,
ὄβριμον· οὐκ ἄν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι
ἔσθλαὶ τετράκυκλοι ἀπ' οὔδεος ὀχλίσειαν·
τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρησιν.
ἐζόμενος δ' ἤμελγεν οἷς καὶ μηκάδας αἶγας,

245

πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἦκεν ἑκάστη.
αὐτίκα δ' ἤμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος
πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν,

ἤμισυ δ' αὐτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἶη
πίνειν αἰνυμένω καὶ οἱ ποτιδόρπιον εἶη.

250

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἅ ἔργα,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε καὶ εἴσιδεν, εἶρετο δ' ἡμέας·

" ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἦ τι κατὰ πρῆξιν ἦ μασιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε ληιστῆρες, ὑπεῖρ ἄλα, τοί τ' ἀλόωνται

255

ψυχὰς παρθέμενοι κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;"

"ὡς ἔφαθ', ἡμῖν δ' αὐτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν αὐτόν τε πέλωρον.
ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

" ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ

260

παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
οἴκαδε ἰέμενοι, ἄλλην ὁδὸν ἄλλα κέλευθα
ἦλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητίσασθαι.
λαοὶ δ' Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ' εἶναι,
τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί·

265

τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
πολλοὺς. ἡμεῖς δ' αὐτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γούνα
ἰκόμεθ', εἴ τι πόροις ξεινήιον ἢ καὶ ἄλλως
δοίης δωτίνην, ἣ τε ξείνων θέμις ἐστίν.
ἀλλ' αἰδεῖο, φέριστε, θεοὺς· ἰκέται δέ τοί εἰμεν,

270

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἰκετάων τε ξείνων τε,
ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·

ὥς ἐφάμην, ὃ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεί θυμῶ·
"νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν', ἦ τηλόθεν εἰλήλουθας,
ὅς με θεοὺς κέλεαι ἦ δειδόμεν ἦ ἀλέασθαι·